

Josefien's Dagboek.

— en het —
Verborgen Verleden

Inhoud

Voorwoord	2
Proloog	3
1. waar de Tijd Fluisterde	4
2. Wat Niet Hardop werd Gezegd	6
3. Waar de Aarde Niet Meer Meewerkte	9
4. Wat Niet Gezien Wilde Worden	12
5. Wat Ontwaakte Onder Voeten	16
6. De Man Die Per Ongeluk Het Juiste Deed	20
7. Waar de Mist Terug Sprak	24
8. Wat Je Niet Kon Verbergen	28
9. Wat Bleef, Wat Ging	33
10. Wat ik Meenam	37
Nawoord	40

© Copyright 2025 door Martin Kruiniger – Alle rechten voorbehouden.

Het is niet toegestaan om enig deel van dit document te reproduceren, te dupliceren of door te geven, noch in elektronische vorm, noch in gedrukte vorm. Het opnemen van deze publicatie is streng verboden.

Voorwoord

Het was vandaag een lange dag op school. Zo'n dag waar de uren niet opschieten en je hoofd vol zit met dingen die je eigenlijk liever vergeet, maar die toch aan je blijven plakken. Na de laatste bel ben ik meteen naar boekhandel Paagman gegaan om een nieuw dagboek te halen. Een fris begin, dacht ik. Schone bladzijden, nieuwe kansen.

Straks ga ik verder schrijven over alles wat er is gebeurd. Ik heb net een stukje teruggelezen uit mijn vorige dagboek, en eerlijk gezegd blijft het een raar gevoel. Je leest terug wat je zelf hebt meegemaakt... maar toch voelt het soms bijna alsof iemand anders het heeft geschreven. Alsof het een verhaal is dat je kent, maar waarvan je bijna niet kunt geloven dat jij er middenin stond.

Misschien is dat juist het mooie ervan: dat je dingen kunt vastleggen, bewaren, herbeleven. Dat je later kunt zien hoe je dacht, wat je voelde, waarom je iets deed. En dat je soms even kunt glimlachen om iets wat je allang was vergeten.

Hoe dan ook: dit nieuwe dagboek ligt open. Tijd om verder te gaan. Tijd om eerlijk te zijn, nieuwsgierig te blijven en alles op te schrijven zoals het écht is gebeurd.

Proloog

Vandaag voelde het alsof het verleden ineens zijn hand op mijn schouder legde. Niet om mij te troosten of iets uit te leggen, maar gewoon... om te laten zien dat het er nog was. Alsof er ergens iets lag te ademen dat heel lang verstopt is geweest. Een geheim dat generaties onder een dikke laag stilte hadden weggeduwd, maar dat nu toch boven kwam drijven.

En eerlijk? Het voelde niet als iets dat opgelost moest worden. Meer alsof ik per ongeluk aan iets had gezeten waar niemand ooit meer aan had willen komen. Alsof iets dat verborgen hóórde te blijven, ineens mijn aandacht trok en zei: “Je ziet mij nu. Te laat om weg te kijken.”

Het gekke is: het ergste was niet dat we het spoor volgden. Dat doen Lucas en ik wel vaker. Het ergste was dat niemand echt doorhad wat we hadden losgemaakt. Alsof wij met onze nieuwsgierigheid in een verhaal waren gestapt dat niet voor ons bedoeld was.

Ik heb vandaag geleerd dat sommige dingen niet alleen worden doorgegeven met bloed en familie. Sommige dingen worden doorgegeven met stilte. Hele stille stilte. De soort stilte die je laat voelen dat er meer schuilt achter wat mensen nooit hebben durven zeggen.

En nu vraag ik me af...

Als stilte zo lang vastgehouden kan worden, wat gebeurt er dan wanneer je haar eindelijk openbreekt?

1. waar de Tijd Fluisterde

We waren in de hut van Chadri geweest. Het had er geroken naar nat hout, naar kruiden die waarschijnlijk ooit lekker roken maar nu vooral iets hadden van “oeps, dat ging mis,” en naar iets metaalachtigs waar ik geen naam aan kon geven. Alsof er vaker dingen fout gingen daar en niemand het helemaal durfde op te ruimen. Overal stonden potjes, sommige heel, andere gesprongen, en midden in de hut lag dat dikke toverboek open, alsof het zelf zat te wachten tot iemand het weer durfde aan te raken.

Toen de deur achter ons dichtviel, had niemand iets gezegd. De lucht had zo zwaar gevoeld dat zelfs praten te veel leek.

Het was Jacob geweest die de stilte had doorbroken. Eerst had hij een klein, zacht piepje gegeven, bijna alsof hij sorry zei dat hij bestond. Hij had onderaan bij een kruk gezeten, zijn lijfje zo klein gemaakt als hij kon. En toen kwam het tweede piepje, dunner, hoger. Dat was het moment waarop ik me omdraaide. Ik had het al gevoeld voor ik keek: de lucht om hem heen trilde anders, alsof angst zelf daar hing.

Ik was meteen naar hem toegelopen. Ik had hem opgetild en hij had zich vastgeklemd aan mijn trui. Zijn hartje ging zo snel dat ik het bijna door mijn hele borstkas voelde. Ik zei dat hij veilig was, al wist ik niet of dat waar was. Maar het hielp hem een beetje.

Ik had hem geaaid over zijn rug, rustig en ritmisch. Tot mijn vingers iets plakkerigs voelden. Niet nat van water. Stroever. Dikker. Toen ik keek, zag ik donkere druppels in zijn vacht, bijna opgedroogd. Ik wist meteen wat het was, nog voordat mijn hoofd het woord vormde.

Bloed.

Anneliekes bloed.

En toen ging het mis. Mijn adem, mijn zicht, mijn hoofd, alles trok samen. Het was alsof de hut om me heen wegviel. Ik zag haar. Niet zoals in een droom. Echte beelden. Haar hoofd scheef, bloed in haar haar,

vastgeketend aan ruw hout en ijzer. Niet om haar tegen te houden. Om haar stil te maken.

Ik hoorde mezelf zeggen dat ze daar was. Dat ze leefde. Dat niemand haar kon horen. Dat ze haar hadden weggestopt onder steen en aarde, zodat niemand iets kon voelen.

Lucas had naast me gestaan. Ik denk dat hij me hielp blijven staan, want mijn knieën waren bijna weggezaakt. Toen ik knipperde, kwam de hut langzaam terug. Schokkerig. Alsof de wereld niet meteen wist of ik weer welkom was.

Op dat moment verstijfde Sirah ineens. Zijn lichaam trok strak, alsof iets door hem heen ging. Nadars had hem meteen vastgegrepen. Ze zei dat dit geen echo was. Dat dit níét iets uit het verleden kwam.

Dit gebeurde nu.

Dat maakte alles nog veel enger.

Lientje zei dat ze haar niet kon vinden. Dat er aarde en steen tussen zaten. Bewust gekozen. Dat maakte het nog erger, want het betekende dat iemand dit gepland had.

Chadri had geen grap gemaakt. Hij stond bij zijn standaard, helemaal stil. Hij zei alleen maar dat dit geen overwinning was geweest. En daar had hij gelijk in.

Jacob trilde nog steeds tegen me aan, maar minder dan eerst. Ik bleef hem aaien, mijn hand voorzichtig weg van de plek met bloed, alsof ik wist dat één verkeerde aanraking me weer terug dat visioen in zou trekken.

Het enige wat ik echt dacht, was dit: we hadden haar niet tegengehouden. We waren te laat geweest. Maar wat er nu tussen ons hing... dat voelde verbonden. Alsof wij nu iets wisten wat niet meer los te maken was.

En wat verbonden was, liet zich niet zomaar verbreken en wat verbonden is, laat zich niet zomaar losmaken.

2. Wat Niet Hardop werd Gezegd

Ik wist niet hoe laat het precies was, maar de nacht leek vandaag niet eens te beginnen. Hij kroop langzaam om ons heen, alsof het donker eerst wilde aftasten of het welkom was. Alles in de hut van Chadri was stil geweest. Zelfs de balken, die normaal altijd kraakten, hadden zich ingehouden. Het voelde alsof de stilte harder klonk dan geluid, en dat maakte me onrustig.

Lucas had tegen de muur gezeten, met zijn knieën opgetrokken. Hij had gedaan alsof hij probeerde te slapen, maar het lukte hem duidelijk niet. Ik zag het aan zijn handen, hoe strak hij ze vasthield, alsof hij telkens weer die wagen zag verdwijnen in de mist. Niet snel. Niet wild. Maar zo rustig en zeker dat het stekende beelden werden.

Ik had niet stil kunnen blijven zitten. Dus was ik opgestaan en naar de tafel gelopen waar Chadri al zijn spullen had liggen. Ik had niets aangeraakt. Ik had gewoon een plek nodig om te staan. Jacob had tegen mijn borst gelegen. Hij was iets rustiger geweest, maar zijn adem had af en toe een klein piepje gegeven, alsof hij niet wilde vergeten wat hij had gevoeld.

Lucas had fluisterend gezegd dat Jacob stiller was geworden. Ik had gezegd dat dat niet hetzelfde was als rustig. Dat was iets wat ik meestal eerder doorhad dan anderen: stilte kon gewoon spanning zijn die zich verstopte.

Chadri had ondertussen een metalen ringetje rond zijn vinger gedraaid. Het ding was niet eens kapot, maar hij deed alsof hij het moest repareren. Hij had gemompeld dat hij wachten haat, omdat magie zich dan altijd achter zijn rug verzamelt om hem te verrassen. Dat klonk als een grap, maar hij meende het echt.

Lientje had meteen gezegd dat magie dat ook daadwerkelijk doet. Ze had op de grond gezeten met haar kruidenmand open voor zich. Ze sorteerde de kruiden alsof ze precies wist welke nog leefden en welke hun geur al aan het verliezen waren. Haar handen bewogen rustig, maar

haar ogen waren scherp. Ze had gezegd dat de aarde hier onrustig was. Niet boos. Gewoon... twijfelend of ze ons wel wilde dragen.

Berend had nog steeds bij de deur gestaan. Hij had geen seconde gezeten sinds we binnen waren gekomen. Hij had ineens gezegd dat het pad voor de hut doodliep. Niet letterlijk, maar in mogelijkheden, volgens Nadars. Op dat moment had ik mijn maag voelen samentrekken. Alles deed me denken aan Annelieke.

Jacob had toen zijn oortjes laten trillen. Niet door angst, maar omdat er iets was. Ik had het tegelijk gevoeld.

“Het oosten,” had ik gezegd, bijna automatisch.

Nadars had het ook gevoeld. Lientje had haar hand plat op de vloer gelegd en zacht gezegd dat de grond daar nog niet afgesloten was. Nog niet. Dat kleine zinnetje had me meer zenuwen gegeven dan ik wilde toegeven.

Lucas had gezegd dat we geen heldendaden moesten doen. Kleine stappen. Kleine keuzes. Eerst begrijpen wat er afgesloten was, voordat we iemand probeerden te vinden die verborgen werd gehouden.

Iedereen had uiteindelijk ingestemd. Zelfs Chadri, die erbij had opgemerkt dat als er iets zou ontploffen, hij officieel niet de schuld kreeg. Niemand had gelachen. Dat voelde vreemd. Alsof zelfs humor even stil moest zijn.

Toen we naar buiten waren gelopen, voelde de lucht zwaar. Niet donker, maar dik. Sirah had één stap gezet en was toen meteen blijven staan. Hij had een lage knor gegeven. Nadars had hem aangeraakt en gefluisterd dat iemand keek. Niet dichtbij, maar wel bewust. Dat gevoel had meteen onder mijn huid gekropen. Ik voelde het echt: alsof iets registreerde dat we in beweging kwamen.

Misschien betekende dat dat ze wisten dat we niet stil bleven staan. Of dat we leerden, zoals Lientje zei.

Het had me, gek genoeg, een beetje kracht gegeven. Genoeg om met de anderen het pad op te lopen. Niet als helden. Niet als redders. Gewoon als mensen die hadden besloten niet langer stil te blijven terwijl iemand die we kenden ergens onder steen en aarde vastzat.

En terwijl we liepen, had ik het gevoel dat ergens heel ver voor ons, op een plek waar tijd zich vreemd verhield tot ruimte, iets was verschoven. Niet omdat we dichtbij waren gekomen.

Maar omdat we eindelijk onderweg waren geweest.

3. Waar de Aarde Niet Meer Meewerkte

Vandaag voelde het alsof de wereld zelf twijfelde of ze ons nog wilde helpen. Echt waar. Alsof de aarde onder onze voeten even dacht: misschien is dit genoeg geweest. Ik schrijf dit nu omdat mijn hoofd anders overloopt, en omdat Jacob eindelijk slaapt. Tenminste... half.

De nacht was langzaam over ons heen gekropen. Niet in één keer, maar als een soort koude deken die stukje bij beetje dichterbij kwam. De hut van Chadri had zich zo stil gehouden dat het echt eng werd. Zelfs de houten balken hadden niet gekraakt. Alsof het donker ergens naar binnen wilde glijden zonder betrapt te worden.

Lucas had tegen de wand gezeten, zijn knieën opgetrokken zoals hij dat doet wanneer hij probeert niet te laten zien dat hij bang is. Hij had geprobeerd te slapen, maar elke keer als hij zijn ogen sloot, zag hij die wagen weer verdwijnen in de mist. Ik kende de blik. Die zag ik ook bij mezelf soms.

Ik had niet stil kunnen blijven zitten. Ik was opgestaan en naar de tafel gelopen waar al Chadri's spullen lagen. Ik wilde nergens aan komen. Ik wilde alleen... dichtbij voelen. Jacob had tegen mijn borst gelegen. Hij was rustiger geweest, maar nog steeds niet goed. Zijn adem ging onregelmatig, alsof hij iets probeerde te herinneren wat hij eigenlijk vergeten wilde.

Lucas had gefluisterd dat Jacob stiller was. Ik had gezegd dat stil niet hetzelfde was als rustig. Ik voelde het gewoon. Stilte kon ook net onder je huid schuilen als spanning.

Chadri had op een kruik bij het raam gezeten. Hij bleef maar dat kleine metalen ringetje rond zijn vinger draaien, alsof hij het wilde repareren terwijl het helemaal niet kapot was. Hij zei dat hij wachten haat, omdat magie zich dan achter zijn rug verzamelt. Lientje zei meteen dat magie dat ook echt deed. Ze had op de grond gezeten en haar kruiden gesorteerd, heel precies, alsof ze kon zien welke al bijna dood waren en welke nog een kans hadden. Ze zei dat de aarde hier onrustig was. Niet boos. Wantrouwig. Dat woord bleef in mijn hoofd hangen.

Berend had, zoals altijd, bij de deur gestaan. Sinds we binnen waren gekomen had hij niet gezeten. Hij keek steeds naar het stuk grond voor de hut, waar het pad zich splitste. Plots zei hij dat het pad doodliep. Niet letterlijk, maar in mogelijkheden, volgens Nadars. Toen trok er iets in mijn maag. Dat gevoel dat ik ook had gehad bij Annelieke.

En toen gebeurde het weer: Jacobs oortjes trilden. En ik voelde het tegelijk met hem.

“Het oosten,” had ik gezegd.

Nadars reageerde alsof ik precies zei wat zij al wist. Lientje had haar hand op de grond gelegd en zei dat de aarde daar nog niet afgesloten was. Nog niet. Alles in mij trok samen toen ze dat zei. Want dat “nog niet” klonk alsof we haast moesten maken, maar geen idee hadden waarheen.

Lucas zei dat we geen helden moesten spelen. Kleine stappen. Kleine keuzes. Eerst begrijpen wat er was afgesloten, voordat we probeerden iets te openen wat misschien niet voor ons bedoeld was.

Chadri klaagde weer dat hij niet verantwoordelijk wilde zijn als er iets ontplofte. Niemand had gereageerd. Zelfs dát voelde verkeerd, want normaal zou iemand hem hebben geplaagd of gerustgesteld. Nu deed niemand dat.

Toen we naar buiten gingen, voelde de lucht zwaar. Niet donkerder, maar dichter, alsof de wereld minder ruimte maakte voor ons. Sirah zette één stap naar buiten en bleef toen stilstaan. Zijn lage knor was genoeg om me kippenvet te geven. Ik vroeg zacht wat er was.

Nadars legde haar hand op zijn rug en zei dat iemand keek. Niet dichtbij. Maar bewust. En precies op dat moment voelde ik het ook. Niet als ogen die op je gericht zijn, maar als aandacht. Alsof iets merkte dat we weer iets gingen doen, dat we niet opgaven.

Lucas zei dat ze dan wisten dat we niet zouden breken. Lientje zei dat ze dan wisten dat we leerden. Ik wist niet welke van de twee eng vond, maar beide klonken waar.

Chadri zette zijn hoed scheef op, zoals altijd en zei dat hij zijn beste werk deed onder lichte druk en ernstige twijfel. Dat was het eerste moment waarop het bijna grappig voelde. Bijna.

We liepen het pad op. Niet als jagers of redders. Gewoon als mensen die besloten hadden niet meer stil te blijven staan terwijl er iemand was die hen misschien nodig had. Alles voelde alsof het kon verschuiven.

En het gekke was: terwijl we liepen, voelde ik het diep vanbinnen. Heel ver weg, op een plek waar ik niet bij kon met mijn gedachten, verschoof er iets. Niet omdat wij dichtbij kwamen.

Maar omdat wij eindelijk onderweg waren geweest.

4. Wat Niet Gezien Wilde Worden

Het pad naar het oosten had vanaf het begin al anders gevoeld dan de grond rond de hut van Chadri. Niet vijandig, maar ook zeker niet uitnodigend. Het was alsof elke stap die we zetten eerst werd ‘goedgekeurd’ door de aarde. Ze droeg ons wel, maar ze werkte niet echt mee. Ze verdroeg ons gewoon.

Lucas liep naast me en ik merkte dat hij onbewust langzamer was gaan lopen. Niet omdat hij moe was, maar omdat zijn lichaam al iets voelde dat zijn hoofd nog niet kon plaatsnemen. Ik had Jacob stevig tegen me aangedrukt. Hij was stil geweest, maar af en toe trilde zijn lijfje plots, alsof er een onzichtbare snaar in hem strak werd getrokken.

“Hij voelde het al,” had ik gefluisterd.

Lucas vroeg wat precies, en ik had gezegd dat dit zo’n plek was waar je geen fouten mocht maken. Dat klonk dramatischer dan ik wilde, maar ik meende het.

Sirah liep voorop, zijn kleine pootjes lieten diepe afdrukken achter in de aarde. Hij bleef steeds even stilstaan, snuffelde, luisterde, en liep dan weer verder. Nadars volgde hem met haar handen los naast haar lichaam, alsof ze zo min mogelijk ruimte innam. Alsof de lucht om ons heen kon breken.

“Dit is een grens,” zei ze later. “Niet zichtbaar, maar wel duidelijk.”

Chadri liep achter ons en probeerde ondertussen zijn hoed recht te zetten, wat natuurlijk niet lukte. Hij vroeg waar die grens dan van was.

“Van invloed,” zei Nadars. “Hier begint iets dat niet meer reageert op waarschuwingen.”

Dat maakte alles alleen maar enger.

Lientje hurkte neer en legde haar hand op de grond. Ik zag haar adem veranderen, langzaam en diep. Ze zei dat de planten hier nog luisterden,

maar niet vanzelf meer antwoord gaven. Alsof ze wachtten... op toestemming.

Berend had toen naar het pad achter ons gekeken, terug richting de hut. “Dan zijn we te ver,” zei hij.

Lucas zei meteen: “Of precies ver genoeg.” En het vreemde was: hij klonk zó zeker, dat ik er zelf even van schrok.

Hoe verder we liepen, hoe kouder het werd. Niet gewone kou, maar een soort leegte. Alsof warmte hier geen functie had. Mijn vingers tintelden op de plekken waar Jacob me raakte. Ik wist meteen dat hij het nog steeds droeg.

“Hij draagt het nog,” had ik gefluisterd.

“Het bloed,” zei Lucas.

Ik knikte. “En iets anders. Geen herinnering. Een echo die niet verdween.”

En toen verstijfde Sirah. In één keer. Zijn oren plat, zijn adem stil. Nadars had hem meteen aangeraakt en gezegd dat niemand mocht bewegen.

Chadri deed instinctief een stap achteruit en botste bijna tegen Berend aan. Hij zei dat hij hoopte dat dit een van die momenten was waarop er níét iets zou gebeuren. Niemand had geantwoord. Dat maakte het zoveel erger.

Toen voelde ik het ook. Iets wat keek. Niet dichtbij, niet dreigend... maar oplettend. Alsof de nacht zelf afwachtte wat wij gingen doen.

“Ze kijken,” zei ik. “Maar niet zoals eerder.”

Lucas vroeg hoe dan wel. Ik zei: “Alsof ze tellen.”

Dat woord voelde zwaar, alsof het te groot was voor de lucht waarin het hing.

Lientje stond op en zei: “Dertien.” Niet hier, niet nu, maar verbonden. Toen wist iedereen dat dit geen toeval kon zijn.

De grond onder onze voeten trilde heel licht. Niet genoeg om echt te voelen, maar net genoeg om iets wakker te schudden in je borst. Chadri hapte naar adem en zei dat dit geen verkenningswandeling meer was. Dat dit een ‘wij-worden-getest’-wandeling was.

Nadars zei dat ze wilden weten wie als eerste iets brak.

Dat maakte het nog griezeliger.

Ik keek naar een plek tussen de bomen. Er stond niets, maar het voelde alsof daar iets van ons werd verwacht.

“Daar,” zei ik.

Lucas vroeg wat daar was.

“Een keuze,” zei ik. “Geen pad. Geen vijand. Gewoon een plek waar iets kón gebeuren.”

Dat was eerlijk gezegd erger dan wanneer er wél iets had gestaan.

Chadri stelde voor om niets te doen. Gewoon kijken. Een seconde later werd de lucht zwaarder. Sirah zette een stap naar voren en knorde diep. Niet van angst, maar van herkenning. Nadars greep hem vast en zei dat hij het niet moest doen. Nog niet.

En toen begon Jacob te piepen. Eerst zacht, daarna harder. Zijn hele lijf trilde. Ik probeerde hem te kalmeren, maar mijn eigen ademhaling werd ook onrustig.

“Ik voel haar,” zei ik. “Niet waar ze ís... maar waar ze niet mag zijn.”

Lucas zei dat dat onmogelijk was. Maar ik hoorde mijn eigen stem fluisteren: “Dat dachten zij ook.”

De grond trilde opnieuw. Iets verschoof, niet zichtbaar, maar duidelijk. De nacht leek dichterbij te komen.

Berend zette zijn knuppel rechtop in de aarde. Niet om te slaan, maar om zichzelf te gronden. Hij zei dat als we doorgingen, we iets zouden verliezen. En als we omkeerden ook.

Lucas keek rond, en je kon bijna voelen dat iedereen wachtte op wat hij zou zeggen.

En toen zei hij: “Dan blijven we. Samen. Niet vluchten. Niet aanvallen. Niet breken.”

Chadri zei dat het het engste plan was dat hij ooit had gehoord.

Lucas zei dat het daarom waarschijnlijk nodig was.

Dus bleven we staan.

En ergens, diep onder de aarde waar steen en grond elkaar vasthielden, trok iets zich terug. Niet verslagen.

Maar nieuwsgierig.

En dat voelde misschien nog gevaarlijker dan alles daarvoor.

5. Wat Ontwaakte Onder Voeten

Ik weet niet hoe ik dit ooit normaal kan opschrijven zonder dat het klinkt alsof ik het verzin, maar ik doe het toch. Want als ik het niet opschrijf, blijft het allemaal door elkaar in mijn hoofd zitten.

We hadden nog geen minuut stilgestaan voordat de stilte zich tegen ons begon te verzetten. Niet met geluid, maar met... verandering. De lucht werd dikker, alsof elke ademhaling eerst moest worden goedgekeurd. Ik voelde mijn eigen borst ook strakker worden, maar Lucas had het nog veel erger, dat zag ik aan de manier waarop hij zijn schouders optrok.

Chadri zei zacht dat dit fout was. "Echt, officieel fout," zei hij. En eerlijk? Ik was het met hem eens.

Onder Berends knuppel begon de aarde te trillen. Niet schokkend zoals een aardbeving, maar ritmisch. Alsof er iets onder ons wakker werd en even moest voelen hoe groot het nog was. Lientje had haar ogen gesloten en ik zag hoe haar vuisten zich aanspannen.

Ze zei dat de planten zich terugtrokken. Niet uit angst, maar om ons en zichzelf te beschermen. Ik vond dat misschien wel het engste wat ik die dag had gehoord.

En toen brak de aarde.

Niet open, maar omhoog.

Een scheur trok recht voor ons langs en modder vloog omhoog alsof de grond zelf boos was. Ik had gegild, heel kort en Lucas had me meteen achter zich getrokken terwijl ik Jacob zo stevig vasthield dat hij piepte.

Uit die scheur schoten wortels omhoog. Dikke, natte wortels die DINGEN wisten. Ze bewogen niet zoals planten horen te bewegen. Ze zochten. Gericht. En alles wat bewoog, wilde worden gegrepen.

Berend schreeuwde dat we niet sneller moesten bewegen dan de grond. Hij sloeg niet, maar stuurde zijn kracht via de aarde weg. En het werkte, de wortels weken een beetje, alsof ze hem herkenden.

Sirah vloog eropaf en beet zich vast in een wortel. Hij werd bijna meegesleurd, maar Nadars dook erop en trok hem net op tijd terug. Ze zei tegen hem dat hij geen wapen was, maar een waarschuwing. Hij knorde boos, maar bleef.

En toen had je Chadri nog... die tegelijk in paniek raakte en probeerde een plan te verzinnen. Hij keek in zijn hoed, zette hem op, draaide rondjes en riep dat hij wist dat dit zo'n moment was waarop hij iets zou doen wat later een probleem werd. Maar dat niets doen óók een probleem was.

Lucas riep dat hij iets kleins moest doen. Iets dat niet kon ontploffen.

Chadri zei dat dat een vage opdracht was, maar hij deed het toch. Hij stopte zijn hand in de hoed, trok een gezicht alsof hij iets warmts voelde en toen gebeurde het.

Er kwam geen licht, geen knal. Alleen warmte. Een zachte gloed over de grond. En de wortels stopten. Midden in hun beweging.

Chadri keek naar zijn hand alsof hij hem voor het eerst zag. Hij zei dat hij iets nuttigs had gedaan. Lientje zei dat hij niet moest stoppen.

Maar toen veranderde de lucht boven ons.

Er klonk een fluitend geluid dat door alles heen sneed. Het was niet luid, maar wel scherp. Tussen de bomen zag ik schaduwen die te snel bewogen om echt te zijn. Ik zei dat ze er waren, niet allemaal, maar genoeg.

Lucas vroeg of het er dertien waren. Nadars zei dat nog niet, maar dat dit een test was.

De eerste aanval kwam van rechts. Niet zichtbaar, maar voelbaar, alsof de lucht zelf tegen ons sloeg. Lucas werd omvergegooid en ik viel ook. Hij

was meteen bij me, trok me overeind en zette zich tussen mij en... wat het ook was... in.

Hij zei dat ik achter hem moest blijven. Ik zei dat ik dat niet kon, omdat ik dan te veel voelde. En dat was waar. Hoe dichterbij iets is, hoe minder mijn hoofd overspoeld raakt. Hoe verder weg... hoe meer het me raakt.

Berend plantte zijn knuppel opnieuw in de grond en deze keer gaf de aarde een dreun terug die alles liet trillen. De wortels trokken zich terug. De scheur sloot zich half.

Lientje gooide een handvol kruiden omhoog en de lucht droeg ze alsof er een wind was die ik niet zag. Waar ze de grond raakten, stopte alles even. Alsof de natuur op de pauzeknop drukte.

Nadars stond midden in de chaos met haar ogen dicht. Ze zei fluisterend: niet vooruit, niet terug, alleen hier.

En toen, ineens, werd alles stil.

Niet omdat we gewonnen hadden.

Maar omdat iets een beslissing had genomen.

De wortels zakten weg. De schaduwen verdwenen. De lucht werd lichter. Maar het voelde helemaal niet alsof het gevaar weg was.

Lucas hield me vast. Zijn handen trilden. Lientje zei dat dit geen aanval was, maar een meting. Chadri zei dat hij metingen haat, en dat snapte ik.

Ik keek naar mijn handen. Ze beefden nog steeds.

“Ze wilden zien wie ons breekt,” zei ik.

Lucas vroeg wat de uitkomst was.

Ik zei dat ze dat nog moesten uitzoeken.

En toen kraakte er een tak in de verte.

Niet van de grond.

Niet van wortels.

Maar van iets of iemand dat dichterbij durfde te komen.

En dat vind ik misschien nog wel enger dan alles wat er daarvoor gebeurde.

6. De Man Die Per Ongeluk Het Juiste Deed

Als ik ooit dacht dat Chadri niet geschikt was voor gevaarlijke situaties, dan werd dat vandaag alleen maar extra bevestigd. Of eigenlijk: weerlegd, maar op de meest Chadri-achtige manier mogelijk. Ik moet dit opschrijven, want anders geloof ik het later zelf niet meer.

We stonden nog steeds midden in dat rare stuk bos waar alles te dicht voelde, te stil, te veel. Chadri mompelde dat hij absoluut niet gemaakt was voor dit soort momenten. Modder, mist, spanning en mensen die naar hem keken alsof hij iets moest oplossen. Hij vond dat laatste het ergst. En eerlijk? Ik snapte hem.

Hij probeerde zijn hoed recht te zetten, maar die draaide zoals altijd scheef terug. Hij zei dat we praktisch moesten nadenken en vooral níét moesten improviseren. Lucas zei dat hij altijd improviseerde. Chadri zei dat hij daar deze keer geen zin in had.

En toen begon de lucht te trillen.

Niet overal. Gericht. Alsof iets probeerde te beslissen waar het wilde verschijnen. Ik voelde het meteen — als een spanning net onder mijn huid — en Jacob klemde zich tegen me aan en piepte op de momenten dat de druk verschoof.

Nadars zei dat “ze” ons niet van voren benaderden. Ze probeerden ons uit elkaar te trekken. Chadri mompelde dat dat ook sociaal gezien zijn grootste angst was.

De eerste klap kwam van achteren. Lientje struikelde bijna, maar Berend ving haar op en zette zich meteen breed voor haar neer, zijn voeten stevig in de aarde geplant.

Lucas riep dat Chadri iets afschermends moest doen — géén vuur, géén licht, géén waterkanonnen. Toen stak Chadri zijn hand in zijn hoed.

Hij zei meteen: “Oh nee.”

Dat was nooit een goed teken.

En toen zei hij dat het als veren voelde.

Er viel een stilte die bijna grappig was — tot de veren kwamen. Honderden. Misschien wel duizenden. Zachte, witte en grijze veren vlogen overal om ons heen. Ze bleven aan onze kleding plakken, in ons haar, op de modder. Het zag eruit alsof iemand een hemels kussen had opgeblazen.

Berend zei dat dit totaal niet hielp. Chadri riep dat het tenminste niet dodelijk was — en dat dát vooruitgang was.

Maar het gekke was: het werkte wél.

De schaduwen die net weer in de buurt verschenen, bewogen alsof ze hun vorm verloren. Alsof iets zachts en ongrijpbaars — veren — hen in de war bracht. Nadars zei dat ze hun focus kwijt raakten.

Chadri keek naar zijn hand alsof hij hem voor het eerst zag. Hij zei dat hij ze in de war had gebracht. Lucas zei dat hij dat nog eens moest doen.

Dat deed hij — of nou ja, hij probeerde het. Maar toen kwam er niets meer uit de hoed. Zelfs na schudden niet. Terwijl Chadri boos tegen de hoed praatte, begon de grond opnieuw te beven.

Dit keer kwam het niet van de schaduwen — het kwam van Berend.

Hij had zijn knuppel diep in de aarde gezet, te diep misschien. Ik zag zijn kaken strak staan. Lientje waarschuwde hem dat hij niet verder moest gaan, maar hij zei dat hij “hem” tegenhield. Niemand zei wie “hem” was, maar iedereen wist dat het geen persoon was.

De aarde begon rond Berends voeten te scheuren. Heel gecontroleerd. Té gecontroleerd. Alsof hij zijn eigen grens aan het overschrijden was, maar niet kon stoppen.

Ik voelde het ook. Niet in mijn eigen lichaam, maar in de lucht die Jacob tegen mij aandrukte. Ik kneep mijn ogen dicht en zei dat Berend te verging. Dat hij dat zelf wist.

En toen gebeurde het: Chadri stopte met denken.

Niet omdat hij moedig werd. Maar omdat hij bang was voor wat er zou gebeuren als hij níét handelde.

Hij gooide zijn hoed op de grond en zei hardop:
“Oké. Dan maar zonder jou.”

Iedereen keek naar hem alsof hij ineens iemand anders was.

Hij spreidde zijn handen, die trilden, en fluisterde dat hij het niet kon sturen — maar dat hij wel iets kon vragen.

Toen sloot hij zijn ogen.

Niet om te focussen.

Maar om te stoppen met twijfelen.

En ineens trok de lucht samen. Geen knal. Geen licht. Gewoon... stilte. Een zware, alles-vullende stilte die op ons neerdaalde als een deken.

De grond stopte met bewegen.

De schaduwen verstarde — alsof ze tegen een muur botsten die niemand kon zien.

Toen opende Chadri zijn ogen en fluisterde: “Het is weg. Of... gepauzeerd.”

Berend haalde diep adem en trok zijn knuppel uit de grond. De scheuren sloten zichzelf langzaam, alsof ze zich schaamden dat ze er waren.

Lientje zei dat dit energie had gekost — niet alleen van hem. En toen zag ik het: de handen van Chadri waren rood en trillend van inspanning. Leeg, bijna.

Hij zei dat hij geen idee had wat hij net had gedaan, maar dat hij dacht dat hij iets had gevraagd om te stoppen.

Lucas legde zijn hand op Chadri's schouder en zei dat het genoeg was.

Voor nu.

Maar toen klonk er in de verte een dreun. Zacht, maar dichterbij dan de vorige keren.

En ik dacht maar één ding:

Alles wat luistert... heeft hem nu gehoord.

En niet alles wat luistert, is van plan om te stoppen.

7. Waar de Mist Terug Sprak

Ik wist dat de stilte die Chadri had gemaakt niet lang zou blijven. Het voelde ook helemaal niet als een echte stilte, maar meer alsof de wereld even haar adem inhield en wachtte tot ze weer kon uitademen. En ergens wist ik al dat dat uitademen niet zacht zou gaan.

Lucas voelde het in zijn schouders. Ik voelde het in mijn borst. Lientje voelde het in de grond.

En Chadri, die voelde het in zijn maag, zei hij.

Hij zei dat dit precies zo'n soort stilte was die later altijd een slecht idee bleek. Lucas vroeg of hij het nog even vast kon houden, maar Chadri zei dat hij die stilte niet *vasthield*, hij had haar boos gemaakt en gevraagd of ze vijf minuten wilde wachten.

En alsof de mist dat hoorde... begon hij weer te bewegen.

Niet wild.

Maar bewust.

Hij kroop laag over de grond, wikkelde zich om onze voeten, trok draadjes tussen de struiken. De lucht werd kouder, maar niet leeg koud. Het werd een soort koude die helemaal vol zat. Iets was er. Iets luisterde.

Jacob begon weer te piepen. Niet bang, maar waarschuwend. Kort. Ritmisch.

Ik voelde het ook. Het leek op hoe het voelde toen ik Annelieke eerder zag, maar ook weer niet. Alsof de mist herinneringen had.

Nadars zei dat dit geen aanval was, maar een *aankondiging*. Chadri vond dat erger. Ik eigenlijk ook.

Voor ons werd de mist dikker. Het licht veranderde. Niet donkerder, maar zachter, alsof de randen uit de wereld werden gehaald. Berend zei dat we achter hem moesten gaan staan, maar Lientje zei dat we moesten wachten. Haar stem klonk zó zeker dat we dat allemaal deden.

En toen... spleet de mist.

Alsof er iemand heel voorzichtig een gordijn opzij schoof.

En daar stond ze.

Annelieke.

Of... iets dat ooit Annelieke was.

Ik weet niet hoe ik het moet beschrijven zonder dat het klinkt alsof ik het verzin. Ze droeg iets wat leek op wit, maar het was geen stof. Het was het wit van ochtendmist, van licht dat op water valt, van botten die te lang onder modder hebben gelegen. En het bewoog om haar heen, alsof het ademde. Alsof zij ademde door de mist.

Haar ogen waren zó helder dat ik er bijna doorheen kon kijken.

“Ze leeft,” fluisterde ik. En mijn stem brak, alsof ik bijna durfde te hopen.

Annelieke keek naar mij.

En ze glimlachte. Niet warm. Niet koud.

Meer alsof ze me erkende.

Ze zei dat leven een rekbaar begrip was, maar dat ze hier was. Haar stem klonk alsof hij van twee kanten tegelijk kwam, dichtbij en toch ver weg, alsof ze onder water sprak.

Chadri vroeg meteen of dit betekende dat we gingen winnen, of dat we heel snel dood zouden gaan. Annelieke keek naar hem en zei dat hij luid was. Hij was opgelucht, want mensen zeggen dat meestal tegen hem wanneer hij nog leeft.

En toen trilde de grond.

Niet door Berend.

Door háár.

Waar ze stond, begon het gras te groeien. Langzamer, maar krachtig. Alsof ze de wereld dwong te herinneren dat levende dingen konden bewegen. Lientje zei dat dit haar te veel kostte. Dat ze zichzelf uitputte.

Annelieke zei dat ze geen keuze had. Want ze volgden niet haar spoor, ze volgden ons.

Uit de mist kwamen schaduwen. Geen echte vormen. Geen ridders zoals eerder. Maar rafels, bewegingen die te snel waren om vast te houden.

Lucas riep dat ze links waren.

Chase vloog er al naartoe.

Sirah ging meteen mee, allebei klein maar ongelooflijk sterk.

Berend sloeg niet, hij stampte. De aarde dreunde onder onze voeten en de schaduwen verloren hun vorm. Ze vielen uiteen als rook die te snel bewoog.

Ik voelde dat ik iets moest doen. Niet dat ik wist wát. Maar het moment kwam als een soort pijn in mijn borst.

Ik legde mijn hand op de grond.

Om te luisteren.

Er flitsten beelden in mijn hoofd:

Mist.

Kettingen.

Wielen.

Angst.

En Anneliekes stem die zei: *Niet nu.*

Ik fluisterde het terug: “Nog niet.”

En Annelieke wankelde. Voor het eerst.

Alsof mijn woorden tot haar waren gekomen.

Lucas zette een stap naar voren en zei dat ze niet alleen hoefde te vechten.
Niet meer.
Ze keek hem aan, lang, alsof ze iets in hem zocht.

Toen hief ze haar hand.
En de mist trok terug. De schaduwen trokken mee.
Alles werd weer helder.

Nou ja—helder genoeg om te zien hoe Annelieke door haar knieën zakte.

Ik rende naar haar toe. Ze was *koud*. Niet gewoon koud, maar zó licht en leeg koud dat het pijn deed om haar vast te houden.

Ik zei dat ze zichzelf aan het opbranden was. Ze glimlachte zwak en zei dat ze dat eigenlijk al eeuwen deed.

Chadri liet zich op de grond vallen en zei dat dit het engste moment was van zijn leven — en dat hij ooit een levende kast had aangevallen.
Niemand lachte.

Maar Chase kwispelde één keer.
Sirah knorde zacht.
En ergens diep onder de grond verschoof iets.

Niet nu.
Maar binnenkort.

En we wisten het allemaal:

Annelieke was terug.
Maar niet heel.

En wat haar had gevolgd...
had ons nu ook gevonden.

8. Wat Je Niet Kon Verbergen

De rust na Anneliekes verschijning voelde totaal niet echt. Het was alsof iemand een deken over een brand had gegooid en deed alsof het vuur wel uit zichzelf zou stoppen. De mist was dunner geworden, ja, maar hij was niet weg. Hij kroop nog steeds laag rond onze enkels, alsof hij wilde onthouden waar we stonden. Alsof hij een lijst maakte.

Annelieke zat op haar knieën, zo stil dat het bijna pijnlijk was om naar te kijken. Ik zat naast haar, Lucas er achter, alsof hij wilde helpen maar niet wist *hoe*. Haar mantel lag om haar heen als water dat net gestopt was met bewegen — het glimde niet meer, het ademde niet meer.

Lientje zei zacht dat ze niet terug had moeten komen. Maar Annelieke zei dat ze niet weg had moeten gaan. Dat voelde ineens heel anders.

Berend zei dat dit geen einde was, maar een pauze. En Chadri mompelde ondertussen dat pauzes altijd het ergst waren, terwijl hij zijn hoed onderzocht. Er zat een scheur in die er eerder niet had gezeten. Hij zei dat zijn hoed alleen scheurde bij existentiële dreiging... of bij stress... of bij nat weer... of als hij zijn hoed scheef opzette. Maar meestal bij dreiging.

Dat niemand daarop reageerde, was misschien het meest zorgwekkend van alles.

Toen piepte Jacob. Niet bang — maar diep. Het soort geluid dat hij alleen maakt als er iets aankomt dat we niet zien.

Ik voelde het meteen. Ik trok hem dicht tegen me aan, mijn hand over zijn vacht.

“Hij is bang,” zei ik.

“Niet voor wat er is. Voor wat komt.”

Nadars was meteen alert. Sirah stond ineens ook strak, klaar. Ze zei dat Jacob iets voelde wat zij nog niet zag.

Chadri vroeg of het groter was dan daarnet, want zijn zenuwen hadden een limiet. Voordat iemand antwoord kon geven, kwam het antwoord van de grond zelf.

Een zware dreun.

Diep.

Ritmisch.

Alsof iets zich onder ons omdraaide en groter werd.

Berend vloekte zacht en zei dat dit geen rennen was. Dit was *verzamelen*.

Lucas vroeg wat er zich verzamelde.

Chadri zei dat hij het antwoord niet wilde horen.

Toen trok de lucht samen. Niet als mist, maar als druk. Zó dicht, dat het voelde alsof de ruimte kleiner werd. Ik voelde het in mijn tanden — die vreemde spanning die je krijgt als iets verkeerd staat, maar dan in je hele gezicht.

“Dit is fout,” zei ik, zonder echt te weten waarom. “Dit is geen jacht. Dit is een claim.”

Annelieke hief langzaam haar hoofd. Haar ogen werden weer helder — maar anders. Ouder. Dieper. En het maakte me koud vanbinnen. Ze zei dat ze het spoor niet alleen gevolgd hadden — ze hadden het *vastgezet*.

Lucas vroeg wat dat betekende.

Ze keek hem aan en zei dat wat hier gebeurde, niet meer kon verdwijnen.

Chadri vroeg of dat slecht was.

Ze zei: ja.

Hij zei: oké, bedankt, helder.

En toen kwam de aanval.

Niet van mist.

Niet van de lucht.

Maar van onder ons.

Iets sloeg door de grond heen en wierp Lucas achteruit. Hij rolde door het natte gras en ik riep zijn naam alsof dat hem terug kon trekken. Hij zei dat hij nog leefde, maar dat zijn mening over vandaag achteruit ging.

Berend rende al. Hij sloeg niet naar beneden, maar zijwaarts — precies op tijd, precies goed. De klap dreunde tot in mijn ribben.

Lientje riep dat het land niet leeg was. Dat het mensen droeg. Namen droeg. En de grond gaf antwoord: wortels, ranken, alles wat leefde, trok zich samen alsof het probeerde te kiezen wie het moest beschermen.

Chadri probeerde te rennen, maar struikelde over zijn eigen voeten en rolde door de modder tot hij tegen zijn eigen hut lag. Hij riep dat we dichterbij zijn huis waren dan gepland. Lucas riep dat hij moest focussen. Chadri riep dat hij *focusste*, alleen was zijn focus paniek.

Toen trok hij zijn hoed af. En er kwam rook uit. Te veel rook.

Hij riep: “Niet weer!”
Maar toen gebeurde het.

Er was geen explosie. Geen chaos.
Alleen licht.

Fel licht, dat als een mes door de druk sneed.

Alles stopte.
De grond.
De lucht.
Het verzamelen.

Chadri keek naar zijn hand alsof hij hem voor het eerst zag. Hij vroeg of dit goed was. Lucas riep dat hij het nog eens moest doen. Chadri riep dat het geen bewuste keuze was.

Maar het was genoeg.
Voor nu.

Annelieke kwam overeind. Langzaam. Haar mantel trok strakker rond haar heen, alsof hij haar probeerde bij elkaar te houden. Ze zei dat het volgende moment het keerpunt werd.

Ik vroeg:
“Voor wie?”

Ze keek mij aan.
Recht.
Hard.
Zacht.
Alles tegelijk.

“Voor jou,” zei ze.

Toen viel alles stil. Een stilte die dieper was dan angst.

Jacob bewoog onder mijn hand. Iets nats. Ik keek en... het was bloed.
Op mijn vingers.
Op zijn vacht.
Niet van hem.

En toen brak de wereld open.

Beelden sloegen in me:
Mist.
Kettingen.
Een wiel dat draaide.
Een stem — Anneliekes stem — schor en vol pijn:
“Niet kijken. Voelen.”

Ik hapte naar adem. Sirah gilde. Nadars pakte mijn hoofd vast.
Ze zei dat ik het zag. Dat ik *alles* zag.

Mijn knieën gaven het op.
Ik viel en hoorde mijn eigen stem, maar het klonk alsof iemand anders sprak.

“Ze leeft,” zei ik. “Maar niet zoals jij denkt.”

Annelieke sloot haar ogen.

En ze wist.

We wisten allemaal:

Het spoor was niet alleen gevolgd.

Het was doorgegeven.

En wat er nu aankwam...

Kon niemand meer stoppen.

9. Wat Bleef, Wat Ging

Na wat ik zei — of eigenlijk, wat ik voelde — viel er een stilte die niet meer gewoon was. Het was geen pauze, geen adempauze, geen opluchting. Het was een stilte die bleef hangen. Zwaar. Alsof zelfs de grond niet wist wat hij met ons moest.

Annelieke stond nog steeds, maar ze trilde heel licht. Alsof ze iets probeerde vast te houden dat al uit haar vingers gleed. De kracht die haar net nog zo sterk maakte, was er nog, maar anders. Minder fel. Menselijker. En dat vond ik misschien nog wel het engst.

Ze herhaalde zacht dat ze leefde, niet als twijfel, maar als iets wat ze tegen zichzelf moest zeggen om niet te verdwijnen. Ik knikte en zei dat “ze” haar vasthiielden — niet alleen met kettingen, maar met angst, met herinneringen die niet van haar waren. Dat voelde ik zo duidelijk dat het pijn deed.

Nadars zei dat dat erger was dan dood. Dat dat wissen was. En ik voelde dat ze gelijk had.

Berend zei dat we haar gingen halen. Heel simpel. Alsof het een deur was die je gewoon open kon trappen. Maar Annelieke schudde haar hoofd.

Lucas werd boos — echt boos. Niet op haar, maar op alles tegelijk. Ik voelde dat in hem branden. Hij vroeg waarom niet. Waarom we haar daar lieten.

Toen liep Annelieke naar hem toe. Niet magisch, niet drijvend zoals eerder... maar gewoon. Elke stap echt. En juist dat maakte het zwaarder.

Ze zei dat dit het moment was waarop ze moest kiezen. En dat Lucas dat ook moest.

Ze zei dat wij — Lucas en ik — hier niet hoorden. Niet in deze tijd, niet in dit gevecht. Dat elke stap die wij zetten, het spoor verder open trok. Ik voelde die woorden als koude naalden in mijn borst.

Ik vroeg of zij hier dan wel hoorde.
Toen keek ze naar mij met een blik die ik nooit meer vergeet.
Ze zei dat ze hoorde waar ze nodig was.
En dat ik dat ook deed.
Alleen nog niet hier.

Toen voelde ik iets in mezelf verschuiven. Iets ouds. Iets wat me riep
zonder dat ik wist waarheen.

Ik zei dat ik voelde dat er iets tussen ons zat.
Iets dat ouder was dan wij.

Ze ademde diep in en zei één naam.

“Oma. Aagje.”

Dat voelde als een klap. Niet omdat het onverwacht was — maar omdat
het voelde alsof ik het al wist. Lucas keek ons allebei aan alsof wij ineens
een taal spraken die hij niet kende.

Annelieke zei dat Aagje haar bloed had gedragen. Niet haar dochter, niet
haar zus, maar *haar lijn*. Haar familie.

Ik hapte naar adem. Niet in paniek. Maar alsof een puzzelstuk eindelijk
omdraaide.
Ze zei dat ik niet haar kracht had — gelukkig maar — maar dat wat ik kan,
iets anders is.
Dat ik voel wat geweest is.
Dat ik raak aan wat niet meer kan spreken.
Dat dat een erfenis is.

Ik vroeg waarom ik haar dan zo sterk voelde.
En ze zei dat zij mij had herkend nog voor ik haar zag.

Lucas vroeg of wij dan familie waren.

Ze keek hem aan en zei: ja.

Ik voelde hem naast me verstijven. Niet in angst, maar in iets wat leek op verantwoordelijkheid.

Toen stond ze op. De lucht om haar heen begon weer te bewegen, zacht maar duidelijk. Alsof de wereld haar keuze voelde.

Ze zei dat dit geen afscheid was. Alleen een pauze.

En Chadri probeerde nog iets grappigs te zeggen over dat hij slecht was in afscheid, maar niemand lachte.

Behalve Annelieke. Heel even.

Toen zei ze dat wij terug moesten. Lucas wilde protesteren, maar ik pakte zijn hand. Ik wist het al.

Dit was niet meer onze keuze.

Dit was beschermen.

Ze zei dat we moesten leren. Groeien. En dat wanneer de tijd weer zou openen...

Ze maakte haar zin niet af.

Want toen gebeurde het.

Het zakhorloge in Lucas' jaszak begon te tikken.

Tik... tak...

Langzaam.

Zwaar.

Met elke tik werd de lucht grijzer.

Mist kroop langs onze voeten omhoog. Niet snel. Alsof hij wilde dat we het voelden. Onze benen, onze armen, onze wangen. Alles werd langzaam koud en licht.

Ik kneep in Lucas' hand.

“Blijf bij me,” zei ik.

Hij zei: “Altijd.”

Annelieke stond nog net zichtbaar in de nevel. Haar silhouet scherp en zacht tegelijk.

Ik zei: “Vergeet me niet.”

Ze schudde haar hoofd.

“Dat kan jij niet.”

Het tikken werd luider.

Tik...

tak...

De wereld werd licht.

En toen viel alles weg.

10. Wat ik Meenam

Toen de grijze wolk eindelijk optrok, voelde het alsof iemand een deur dichtdeed zonder te kijken of wij er nog tussen stonden. Ineens waren Lucas en ik niet meer in het bos, niet meer bij Annelieke, niet meer in die rare, ademloze wereld.

We waren terug.

Gewoon in zijn slaapkamer.

Het eerste wat ik hoorde, was het zoemen van een auto buiten. Iemand lachte in de straat. Geluiden die er altijd waren geweest, maar nu klonken ze veel te hard. Alsof de wereld was doorgedaan zonder ons, en wij nu weer moesten aansluiten.

Lucas lag half op zijn bed, zijn arm nog steeds om mij heen alsof hij vergeten was dat het niet meer hoefde. Toen hij voelde hoe snel ik ademde, opende hij zijn ogen helemaal.

“We zijn terug,” fluisterde ik.

Niet opgelucht.

Meer... een constatering.

Hij knikte, heel langzaam. Zijn hele lichaam trilde een beetje, alsof alles wat we hadden meegemaakt eindelijk begon binnen te komen. Niets in de kamer was veranderd: zijn trui op de stoel, het raam op een kier, het boek op zijn bed dat we hadden gelezen voordat alles begon.

Dat boek.

Haar boek.

Het lag daar alsof het ons had verwacht.

Lucas keek ernaar alsof hij bang was het aan te raken.

“Het voelt fout,” zei hij. “Alsof we haar hebben achtergelaten.”

Ik trok mijn knieën op en keek naar mijn handen. Ze voelden leeg. Maar tegelijk... niet leeg. “We hebben haar niet achtergelaten,” zei ik. “We hebben gedaan wat we konden. Meer konden we niet.”

Hij wilde iets terugzeggen — ik zag het aan zijn mond — maar de woorden kwamen niet. In plaats daarvan zag ik het in zijn gezicht veranderen: niet boosheid, niet paniek...

Schuld.

Zwaar en stil.

“Ik dacht dat ik haar kon helpen,” zei hij. “Als ik maar snel genoeg was. Slim genoeg. Dapper genoeg.”

Ik keek hem aan. Zijn ogen waren moe, maar helder. “Dat dachten we allemaal,” zei ik. “Daarom voelde het alsof we faalden. Niet omdat we niets deden, maar omdat we dachten dat wat we deden genoeg zou zijn.”

Hij keek naar zijn handen alsof ze hem hadden verraden. Ik dacht aan Berend die zijn kracht niet meer kon tegenhouden. Aan Nadars die zag aankomen wat ze niet kon stoppen. Aan Lientje die de aarde voelde en haar niet kon redden. Aan Chadri die letterlijk zijn angst gebruikte en toch machteloos stond.

“Misschien is falen niet dat je niets doet,” zei Lucas na een tijdje. “Misschien is falen ontdekken dat je niet alles kunt dragen.”

Ik voelde het weer in mijn borst — die echo. Niet pijnlijk. Maar aanwezig. “Annelieke wist dat,” zei ik. “Daarom stuurde ze ons terug. Niet om ons weg te houden. Maar om ons te laten groeien.”

Lucas liet zich op zijn bed vallen en staaarde naar het plafond. “Ik haat groeien,” mompelde hij.

Ik moest lachen. Een klein geluidje, maar echt. “Ja,” zei ik. “Ik ook.”

Het horloge tikte niet meer. Het lag stil in zijn hand. Zwaar. Dood bijna. Alsof het zei: *Dit deel van het verhaal is klaar.*

“Denk je dat ze ons weer nodig heeft?” vroeg hij.

Ik hoefde niet na te denken. “Ja. Maar niet zoals we nu zijn.”

Er viel een stilte. Niet ongemakkelijk. Eerder... nadenkend.

Lucas sloot het boek voorzichtig. Niet om het weg te stoppen, maar om het te bewaren.

“Dan is dit nog niet voorbij,” zei hij.

Ik zag iets in hem veranderen. Heel klein. Maar echt. Alsof er naast zijn nieuwsgierigheid een nieuwe laag verscheen — verantwoordelijkheid. Voor mij. Voor haar. Voor wat hij had gezien.

“Het spoor had niet mogen bestaan,” zei ik zacht. “Maar nu het er is, kunnen we niet doen alsof het weg is.”

Lucas knikte. “Dan leren we het lezen,” zei hij. “Stap voor stap.”

Hij stond op en deed de gordijnen verder open. Buiten leefde de wereld gewoon door. Alsof er geen Witte Wieven waren. Geen Zwarte Ridders. Geen sporen door de tijd.

Maar wij wisten beter.

Hij keek naar mij, en ik naar hem.

“We laten haar niet los,” zei hij.

Ik legde mijn hand op de zijne.

“Nee,” zei ik. “We dragen haar. Op onze manier.”

Het horloge bleef stil.

Maar diep vanbinnen wist ik iets wat ik nooit meer kwijt zou raken:

Stilte is soms geen einde.

Soms is het een belofte.

Nawoord

Ik schrijf dit met de deur dicht en het licht zacht, terwijl Jacob tegen mijn arm slaapt. Het is vreemd hoe snel alles weer “gewoon” lijkt, terwijl niets in mij nog gewoon voelt. We zijn terug in onze tijd, maar het verhaal is niet afgesloten. Het voelt eerder alsof we een bladzijde hebben omgeslagen waarvan de volgende al op ons wacht.

Wat we zagen, wat we voelden en wat we niet konden doen, blijft in me echoën. Alsof Annelieke ergens onder mijn huid achterbleef. Niet als pijn, maar als richting. Ik weet nu dat ik met haar verbonden ben, niet door magie, maar door iets dat veel ouder is. En dat betekent dat dit niet het einde is.

Lucas zegt dat we moeten groeien, maar ik denk dat het vooral is dat we moeten leren luisteren. Naar elkaar. Naar wat we voelen. Naar wat on gezegd blijft. Sommige sporen volgen zichzelf niet; sommige wachten tot jij er klaar voor bent.

Wanneer de tijd weer opent, want dat zal hij doen, zullen we niet meer dezelfde kinderen zijn die blind de mist in liepen. Dan zijn we geen toevallige spelers meer.

Dan horen we er echt bij.

Ze dachten dat het voorbij was. En wij ook.

Ik had dingen fout gedaan, Lucas had dingen fout gedaan, we hadden Annelieke verloren. en i-è-d-e-r-e-N had gefaald, We waren naar huis te ^{te} teruggekeerd, het horloge hield op met tikken en ik dacht echt dat het over was.

Maar sommige dingen verdwijnen niet zomaar. Zelfs al heb je ze diep weggestopt.

Ineens was Annelieke weer overal. En mijn gave, mijn connectie met dingen die 'toevallig' zijn... Ik merkte dat die begon te veranderen. Stil en sloom, maar het gebeurde. Het had iets te maken met haar. Met Deel I. Met dat verleden waar we dachten van verlost te zijn.

Lucas wil alles onder controle houden. Soms irriteert me dat. Hij zou moeten snappen dat wat er nu gebeurt niet hetzelfde is als toen. Ik weet het gewoon.

Die vreemde waarheid waar ik steeds verder in word meegetrokken... Dat voel ik gewoon heel diep vanbinnen. En vanaf het moment dat het horloge weer begon te tikken wist ik dat teruggaan geen optie meer was.

Lucas en het Verborgene Verleden gaat verder, of we het nou leuk vinden of niet. Annelieke komt terug en speelt weer een rol in ons leven. Ik ben bang voor wat dat betekent, de vraag of wij dat aankunnen. Soms lijkt het alsof pap, mam en Lucas verwachten dat ik alles aankan. En dat is behoorlijk eng.

Maar sommige dingen kies je niet, die gebeuren gewoon. En we zullen ermee moeten dealen.